

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:
za celo leto . K 84'—
za pol leta . K 42'—
za četrt leta . K 21'—
za 1 mesec . K 7'—
Za Ljubljano mesечно 7'—
Uredništvo in uprava:
Ropitarjeva ulica št. 8
Uredn. telefon št. 8

Žganje prepovedano.

Mladim ljudem prepovedano tudi vino in pivo.

Ljubljana, 6. maja. Od danes naprej je točenje vina in piva zopet dovoljeno. Deželna vlada je na svoji včerajšnji seji sklenila, da se navedba z dne 19. aprila o prepovedi točenja alkoholnih pijač in prodaja v zaprtih steklenicah izpremeni v toliko, da je odslej prepovedano točiti in prodajati le še žganje vseh vrst. To velja seveda tudi za likerje, rum in druge podobne žgane pijače. Kdor se pregreši proti tej prepovedi, bo kaznovan v smislu

prejšnje naredbe z ostrimi denarnimi kaznimi ter z izgubo licence.

LDU Ljubljana, 6. maja. Prepoved točenja alkoholnih pijač je ukinjena. Dovolilo se točenje vina in piva. Prepoveduje se pa nadalje točenje žganja. **Mladini izpod 18. leta se sploh ne sme dajati pijače, tudi če pride v gostilno v spremstvu staršev.** Kdor bi se pregrešil proti tej naredbi, se mu zapre gostilna.

Pogajanja za koncentracijo.

LDU Belgrad, 5. maja. (Uradno.) G. Vesnić je prišel v torek in davi pogajanja parlamentarno zajednico glede sestave koncentracijskega kabineta ter o uspehu pogajanj poročal regentu. Danes opoldne je posetil Ljubo Davidovića kot zastopnika

demokratske zajednice ter našel pri njem zelo povoljen sprejem. Verjetno je, da bodo tekom jutrišnjega dne končana pogajanja tudi na tej strani. Vesnić je posetil tudi podpredsednika narodnega predstavništva Ribarja.

Jugoslavija in Bolgarija proti Grški?

LDU Belgrad, 5. maja. Presbiro poročala uradno: Vesti grških listov o nekakem sporazumu med Srbijo in Bolgarijo v

svrhu oviranja grške supremacije na Balkanu, so popolnoma neresnične, ker je izključena na Balkanu vsaka supremacija.

PARLAMENT.

LDU Belgrad, 5. maja. 86. redni sestanek začasnega narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik Ribar ob 17. ter je izjavil, da vsled nezadostnega števila prisotnih poslancev za sklepanje odgaja sejo na 7. t. m. ob 16. z istim dnevnim redom.

USTRELJEN NAPADALEC.

LDU Belgrad, 5. maja. (Uradno.) Ministarstvo za notranje stvari je dobilo sinoči od načelstva kruševskega okrožja nastopno brzojavko: Nocoj med 19. in 20. uro je zahtevala družina Hajdukovića od dežurnega podčastnika v načelniku varstva, ker jo je v njenem stanovanju napadel nek vojak. Poslan na lice mesta je orožniški podnarednik Veroslav Bonač našel kurjača gradbene direkcije Dragomira Markovića, katerega je hotel kot izgreznika pripeljati na načelstvo. Medtem pa je Marković napadel orožnika ter mu izkušal iztrgati puško, pri čemer ga je orožnik ustrelil. Stvar se preiskuje. Z ozirom na to je neosnovano in tendenciozno opisan dogodek v današnjih »Radniških novinah«. Kljub temu se je odposlal poseben preiskovalni uradnik na lice mesta.

JUDOVSKI TIHOTAPCI.

LDU Dunaj, 6. maja. (ČTU.) Na Dunaju so zaprli 3 madžarske žide, ki so imeli ponarejene potne liste kot ameriški kurirji ter tihotapili z blagom in tujo valuto. Vsi trije so delali z milijonskim svotami. Nekaj trdk je oskudovanih.

UKRADENE STROJNICE.

LDU Dunaj, 5. maja. (ČTU.) Iz skladišča stvarne demobilizacije v St. Poeltnu je bilo danes ponoči ukradenih 36 strojníc. Kakor se govori, se je to zgodilo z vednostjo državnega urada za vojne zadeve ter so bile strojnice vtihotapljene na Poljsko.

POGAJANJA ZA NOVO VLADO NA ČEŠKO-SLOVAŠKEM.

LDU Praga, 5. maja. (ČTU.) Predsednik Tusar se pogaja z vsemi čehoslovaškimi strankami glede sestave nove vlade. Brzkone pride do koalicije vseh čehoslovaških strank. Nemške stranke se ne bodo pritegnile k sodelovanju.

LDU Praga, 6. maja. (ČTU.) Za danes je povabil ministrski predsednik Tusar zastopnike katoliške ljudske stranke Šramla, Hrubana in slovaškega dekana Kmetla na posvetovanje. Prava posvetovanja za sestavo novega kabineta se prično šele 11. maja.

V NEMČIJI ODPUŠČAJO STAVKUJOČE.

LDU Berlin, 5. maja. (Dun. KU — Wolsf) Položaj paroplovne stavke v carinskih vodah se je poostil. Ker se delavci danes niso vrnili na delo, so bili vsi, tudi delavoljni, odpuščeni.

Odločno!

Videli smo, da so kovači vsega hudega odločni. Zakaj bi ne bili odločni ljudje, ki so vneti za dobro?

Mnogo državljanov vseh vrst je, ki ki iskreno žele, da bi se socialne razmere uredile popolnoma pravilno. Država se prenavlja in čeprav ima svoje aprilovo vreme, se celijo rane. Socialnega umiranja, ki smo ga gledali med vojno, ni več. Sledovi so še, kuga, lakota, meč in papirne karte so spravljale naše ljudi na pokopališče.

Joka se manj sliši, tožba in solznih vzdihov, zato pa več kletev in groženj, — znamenje, da splošnost ni zadovoljna in njene želje ne nasičene. Pohlep je nekaj, kar nima mej in če mu vržeš tele v gobec, se mu žrelo toliko razširi, da ga ne zamašiš, ko vržeš v odprtino še vola.

Ta splošni pohlep, ki hoče imeti vse sam, prehaja od kapitalistov med ljudstvo, med maso. Kdo pa so verižniki in nekateri novopečeni milijonarji? Pred letom so bili mnogi izmed njih vagabundi, proletarci najbolj komunistične sorte. Zdaj jih pogledajte! Pred hotelom jih čaka eleganten voz in prav nič se jim ne pozna, če so par tisočev prejšnjo noč zakartali.

Sledi, da se oderuhov ne moremo rešiti, če ne izderemo iz ljudskega srca pohlepa, ki opazamo pri ljudskih izvržkih. — Ko uveljavljamo postavnim potom socialne odredbe tako, da se ne bo noben mogel pritoževati! Glej, drugo je, ki ga država bolj ščiti, ko mene, ampak marsikdo, ki je prej hotel biti vseučiliščnik, želi biti danes učitelj, in zopet kdo drug, ki je prej želel študirati univerzo, da bi se mu materialno dobro godilo, hoče biti danes tipograf in železničar, ker tu prej pride do kruha in do boljšega. Prav je, da v materialnem oziru terjamo odločne reforme s pomočjo države, a nekaj je, česar nam nobena državna reforma dati ne more in to je reforma naših src.

Tudi tukaj moramo mi vsi ravno tako odločno terjati reforme, ko pri službenih pragmatikah in ekonomskih odnošajih. Kdor ima ravno tako srce, ko tirani in oderuhi, mora ven iz naših vrst. Danes čujemo glasove. Pokvarjen kmet, ki se skriva za samostojno kmetsko stranko, je trdil čisto resno pred menoj: »Terjamo diktaturo kmetskega stanu!« — Pokvarjen delavec, ki se skriva za besedo komunizem, se dere: »Terjamo diktaturo proletarijata!« — Pokvarjen inteligent, ki se skriva za besedo »svobodnega« misljenja in »demokratizma«, je kar izdelal načrt, po katerem naj bi diktaturo imel puhloglavi škric v imenu inteligence.

Ti glasovi so izraz tiranskega, trdosrčnega, sebičnega, nasilnega srca, ki ga mi ne maramo imeti med seboj, naj ga kaže potem že Kristan ali Žerjav ali Golouh ali Lemež.

Ker so ti glasovi umazanega pohlepa pod imenom »diktatura« pojavljajo odločno, zato povemo tudi mi odločno v imenu krščanske misli: Terjamo, zahtevamo diktaturo poštenosti in pravičnosti!

HLINKA PROTI SOCIALISTOM.

LDU Praga, 5. maja. (ČTU) Poslanec Hlinka se je vrnil v Ružomberk ter v nagovoru na občinstvo pred cerkvijo zagotavljal, da bo vse storil, da se Slovaška očisti socialistov.

POLJSKA IN UKRAJINA.

LDU Dunaj, 5. maja. (Dun. KU) Ukrajinski tiskovni urad javlja: Dne 22. aprila so sklenili v Varšavi zastopniki Mazepove in poljske vlade zvezno pogodbo ter tajen vojaški in gospodarski dogovor.

LDU Dunaj, 5. maja. (Dun. KU) Ukrajinski tiskovni urad javlja: Zastopniki ukrajinske in poljske vlade o dne 22. aprila sklenili v Varšavi zvezno pogodbo in tajen vojaški in gospodarski sporazum.

ANARHISTI V ITALIJI.

LDU Rim, 5. maja. (Dun. KU — Havas) Anarhistični elementi, ki so se uprli sklepu delavske zbornice glede konca stavke v Livornu, so oplenili dve trgovini z orožjem. Pri tem je prišlo do spopadov s

policijo. Ena oseba je mrtva, 20 jih je ranjenih, med njimi pet karabinjerjev.

NEMŠKA SOCIALNA DEMOKRACIJA. LDU Berlin, 5. maja. (Dun. KU) Danes se je pričela državna konferenca socialno-demokratske stranke Nemčije. Naloga te konference je, ugotoviti stališče stranke v bodočem volilnem boju.

Politične novice.

+ **Štiri milijone lir in »Napreje«.** Maribor. »Napreje« se je zopet sila razjezil nad poročilom o štirih milijonih lir v »Večernem Listu«, da so jih dobili voditelji štrajka od naših ljubih prijateljev Italijanov. Piše, da je vse to laž, in da »Večerni List« laže. Ker je »Napreje« sam patentiran lažnjivec, kar je že davno dognato, pa misli, da vse laže kakor on, ki brez laži ne more biti. Pa da se bo »Napreje« malo potolažil in da se ne bodo širile take govorice o tistih milijonih, ki bi ga še morda spravile pri lastnih pristaših ob ugled, mu svetujemo, da naj izda razglas in ga da plakatirati po mariborskih ulicah. V razglasu naj strogo zabiči svojim pristašem, naj drže jezik za zobmi ter naj ničesar več ne govorijo o kakšnih milijonih. To pa mu svetujemo radi tega, ker se tukajšnji sodrugi, posebno pa sodružice, celo hvalijo in bahajo z milijoni iz Italije, če ravno »Napreje« trdi, da to ni res. Kdo tedaj laže? Ali mariborski socialisti, ali ljubljanski »Napreje«?

+ **Strah pred preseljevanjem vshodnih Židov.** Židovske naselbine na Ruskem in Poljskem sta vojna in novi red, ki je prišel z njo in za njo, do korenin razmajala. Vshodno židovstvo nima več obstanka v teh deželah ter se trumoma dviga in seli proti zapadu, kjer si je izbralo svojo novo obljubljeno deželo. Ali sta Poljska in Rusija tako izmozgani, da se od njune krvi židovski paraziti ne upajo več živeti ali pa je novi red tak, da onemogočuje parazitstvo sploh? Morda je od obojega nekaj resnice in je oboje skupaj razlog židovskemu preseljevanju. Dejstvo je na vsak način, da preplavljajo Avstrijo in Nemčijo židovske množice z vshoda, ki se orientirajo v dveh smereh: proti Dunaju in Berlinu. V obeh mestih je na stotine teh židovskih doseljencev, ki se pečajo izključno s »trgovino« in domače prebivalstvo obeh dežel se čuti vsled njih ogroženo v lastni hiši. Dunajčani se zamen otepajo teh novih pijavk, ker štiti žide socialna demokracija. Dunajska »Jüdische Zeitung« sama priznava socialno nevarnost tega navela z vshoda, a meni, da je to pač prirodni pojav, proti kateremu ni druge pomoči, kakor da se mu uravna struga. V Berlinu je dvignil glas proti židovski nevarnosti z vshoda policijski predsednik Evgen Ernst, socialni demokrat. Predložil je vladi spomenico, v kateri med drugim naglašja, da je že sedaj v Berlinu 100.000 vshodnih Židov, ki se ne posvečajo nikakemu produktivnemu delu, ampak zgolj oderuškim kupčijam. Njih stanovanja so polna vsakršne nesnahe in mrčesa, zraven pa natpana z živili in raznim blagom, pridobljenim v zakoniti trgovini namenjenega verižniški kupčiji in oderuštvi. Umevno je, da od takega življa, ki ga označuje zunanja in notranja umazanost, prirojena delomrznost in kupčijska nerealnost, ne more noben narod pričakovati ničesar drugega nego kulturno in gospodarsko škodo. In če se boji Židov veliki nemški narod, se jih moramo bati še bolj mi Jugoslavlani. Antisemitizem ni drugega nego protistrup, ki ga proizvaja zdrav narodov organizem proti židovskemu strupu.

+ **Kdo je izdal Reko.** Cela javnost ve, da se je suverenitet nad Reko odrekla prejšnja demokratsko-socialistična vlada. Ali je pri tem ravnala samo tako, kakor je edino mogla in morala ali pa je zakrivila neodpušten lahkomišeln čin — tu ne bomo preiskovali. Dejstvo je kratkoinmalo to, da je dala formalno odpoved in tega dejstva sedanja vlada ne more izpremeniti. Dejstva v mednar. politiki se izpreminjajo z orožjem ali pod pritiskom drugih velikih vplivov. Ne na eno ne na drugo tačas ne mo-

remo misliti. To vemo vsi. Ako se kljub temu najde listi, ki očita SLS, da prodaja Reko in zmerja »klerikalce« z mešetariji in Judeži Iskarioti; je to tako podla in nizkotna strankarska politika, da bi se je moral sramovati zadnji kupljeni agitator v volilni kampanji. To podlost je zagrešila demokratska »Domovina«, ki je postavila s tem na sramotni oder ne »klerikalcev«, ampak sebe samo in svoje pristaše, ki trpe tako pisanje.

+ Vesničeva akcija za koncentracijsko vlado. Dr. Vesnić je 5. t. m. začel pogajanja za sestavo koncentracijske vlade, v kateri bi bile zastopane vse parlamentarne stranke razen socialistov. Popoldne je posetil Jugoslovanski klub in podal program, ki naj bi ga izvršila bodoča koncentracijska vlada: predložila naj bi parlamentu volilni zakon, ratifikacijo mirovne pogodbe in proračun ter zagotovila v državi red in mir. Jugoslovanski klub zavzema stališče, da se parlamentarna zajednica pogajaj kot enoten blok; v delovni program se mora brezpogojno sprejeti še zakon o Narodni banki, ki naj ga reši parlament; nova vlada mora izdati najzgodnejše odredbe proti draginji, takoj izvesti agrarno reformo in davek na vojne dobičke. O vseh teh točkah se vrše pogovori z Narodnim in Radikalnim klubom v svrhu sporazuma. Kakor se poroča, je tudi Narodni klub osvojil stališče, da naj parlamentarna zajednica nastopa pri sedanjih pogajanjih kot celota. Kar tiče osebnih vprašanj, je doslej gotovo le to, da zahtevajo radikalci zase notranje ministrstvo in da mora priti v kabinet Protić. Dr. Korošec naj bi ostal prometni minister. Včeraj je Vesnić imel neobvezen pogovor z Ljubo Davidovićem, predsednikom bivše demokratsko-socialistične vlade. Pravijo, da zahtevajo demokraci kot prvi pogoj, da odstopi sedanja vlada. Tega pogoja parlamentarna zajednica ne misli sprejeti, zato je splošno malo upanja, da bi dr. Vesnić s svojo akcijo uspel. Sedanja vlada bo ob njegovem neuspehu ostala še dalje na krmilu.

+ Od I. jugoslovanskega polka v Sibiriji je dospel v Ljubljano odposlanec, podporočnik Bogdan Pogačnik, ki ga je polk poslal v Belgrad z naročilom, da izposluje pri vladi najizdatnejše pomoč akciji za vrnitev polka v domovino. I. jugoslovanski polk šteje približno 2000 mož, večinoma Slovencev in Hrvatov. Nameščen je v Nižnji Udinskem ob sibirski železnici, severozapadno od Irkutskaja; v varstvu ima 300 km sirske železnice in stanuje v železniških vozovih. Polk je v čški divizijski skupini, ki je z boljševiki sklenila premirje. Zato se polk odpravlja v domovino; v Irkutsk bo dospel junija, v Dubrovnik pa oktobra ali novembra. Od doma polk ni dobil nobene pošte že 2 leti, kar je za vojake posebno hudo. G. Pogačnik je prinesel s seboj mnogo pisem, ki jih naslovljenci v kratkem dobe.

+ Težke obljube prejšnje vlade. Prejšnja demokratsko-socialistična vlada je bila obljubila francoski vladi 3000 vagonov pšenice in 2000 vagonov koruze. Francoska vlada zahteva sedaj izpolnitev te obljube pod pretnjo, da drugače naša država ne dobi obljubljenega predujema 60 milijonov frankov.

+ Ponesrečena generalna stavka na Francoskem. Na Francoskem proglašena generalna stavka je začela razpadati, ne da bi se bila v večjem obsegu razvila. Pripravljeni promet z avtomobili, ki naj bi bil nadomestil železniški promet, ni bil potreben. Večina rudnikov je delo nepretrgoma nadaljevala. Tudi stavka pristajalnih delavcev in pomorščakov bo skoro prenehala. Sodnije in železniške uprave postopajo ostro.

+ Konec vojne cenzure. Z jutrajšnjim dnevom se ukine vojna odnosno preventivna cenzura ter stopi zopet v veljavo stari zakon o tisku.

+ Konec Denjkinove armade. Moskovo uradno poročilo javlja, da so se na kavkaški fronti udali ostanki Denjkinove in kubanske armade, ki so bili odrezani od sveta. Ujetniki štejejo 60.000 mož z dvema generaloma. Rdeča armada je zasedla Baku. Petrolejna industrija nadaljuje delo v polnem obsegu.

+ Mednarodna trgovska konferenca je začela zborovati v Parizu. Od angleške strani se je stavil predlog, naj ententa izda za trgovinski promet enotne bankovce, za katere bi jamčili vsi zavezniki. Nove novčanice naj bi imele veljavo 1 angl. funta odnosno 5 dolarjev odnosno 25 lir in bi smele biti v prometu samo v ententnih državah. S tem mednarodnim denarjem bi se nakupovala živila in sirovine.

MAŽARI SE ZBRAJO PROTI ČEŠKO-SLOVAŠKI.

LDU Praga, 5. maja. (ČTU) Češki listi poročajo iz Košic, da zbirajo Mažari čete v Novem mestu, kjer je okoli 12 polkov, nadalje ob progi Torna-Torna, kjer so takozvane slovaške legije, in v Miškovcu, kjer stoje trije polki. Mažari mobilizirajo vse letnike 1874 do 1901. Slovaška mrgoli agitatorjev, ki skušajo povzročiti izgred.

POLJSKA.

LDU Dunaj, 6. maja. (Brezlično.) Po vesteh, prihajajočih iz Pariza, se »Liberte« zavzema za to, da mora biti na konferenci v Spaai zastopana tudi Poljska. Izključiti Poljsko, kot najvažnejšo sosednjo državo Nemčije od te konference, bi pomenilo napako, kateri se je treba izogniti.

LDU Kristijanija, 6. maja. (Brezlično.) Socialno demokratsko časopisje priobčuje moskovsko brezlično brzojavko od 30. apr., po kateri so Poljaki začeli svojo ofenzivo na prigovarjanje entente, zlasti Francozov. Pozornost vzbujajo izjavajoče zadržanje Finske pri mirovni pogajanjih. Sovjetska Rusija bo podpirala Ukrajino z vsemi sredstvi.

Dnevne novice.

— Državne menjalnice za vračajoče se Amerikance. Take menjalnice je ministrstvo za finance ustanovilo pri davčnih uradih v Kotoru, Dubrovniku, Metkoviću, Splitu, Sarajevu, Ljubljani in v Mariboru. V Ljubljani prevzame te posle davčni urad za ljubljansko okolico (sodna palača). Ti uradi bodo zamenjavali denar samo izsejencem, vračajočim se iz Amerike, in sicer samo dolarje, ki jih prineso s seboj. Zamenjevalni kurz bo za pol dinarja ali dve kroni izpod dnevnega prodajnega kurza dolarjev na belgrajski borzi.

— Z demarkacijske črte. Štefan Rogočnik z Gore pri Ledenicah na Koroškem je koncem marca letos pri Lompeju ob demarkacijski črti zmerjal vojaka Ivana Vidmarja in carinarja Vabusa z besedami: »Zakaj ste Vi tukaj, vsi skupaj ste jugoslovanske svinje, ker ne pustite ljudi domov. Deželna sodnija v Ljubljani je obsodila za to Pogačnika na štiri tedne strogega zapor.

— Mesto v Ameriko, v ječo. Prvomestnik dedne sodnije v Ljubljani, nadsvetnik Vedernjak, razglasi sodbo, s katero se obsodijo Jožef Kne na 2 meseca, Viktor Mihelčič na 6 tednov, Valentin Mihelčič na 1 mesec in Matevž Mihelčič na 6 tednov težke ječe, ker so poskušali neko noč kradti pšenični zдроб v mlinu gospoda Vinka Majdiča v Kranju. »Kdaj nastopite kazen?« vpraša g. Vedernjak in Kne se oglasi rekoč: »Naj se mi kazen preloži, ker grem čez tri tedne v Ameriko!« — »O, ne bo nič; zdaj pa kar tu ostanite, v Ameriki vas ne bom lovil.« In g. Sever je odpeljal Kneja v ječo, kjer je še tisti večer dobil gorko za večerjo.

— Konec avstrijske žurnalistike. Graški »Volksblatt« se peča pod gornjim naslovom s pomanjkanjem papirja v Avstriji in z vladno odredbo, ki omejuje obseg vseh listov na največ 8 do 10 strani dnevno. List piše med drugim: »Kdor pozna razmere avstrijskega časopisja, posebno pa dunajskega, more skoro izračunati dan, ko bo moral zadnji urednik položiti svinčnik iz rok. Stroški za izdajanje listov rastejo v nedogled, pri čemer tvorijo plače urednikov najmanjšo postavko.« Nato navaja list prva znamenja katastrofe: »Oesterreichische Staatszeitung«, ki je imela najetih že 20 urednikov, ni mogla začeti izhajati in je morala vse sprejeto osobje odpustiti. Kmalu nato se je dnevnik »Morgen« izpremenil v skromen tednik. 30. aprila je nehal izhajati »Tag«. S tem so izgubili službo in kruh stari uredniki »Zeit« in »Fremdenblatt«-a. Mnogo drugih listov na Dunaju in v pokrajini je tik pred propadom. Obstanek tisočev družin in posameznikov je v neposredni nevarnosti.

— Plemenit dar. Gospod Ivan Pangerc in njegova soproga Marija Pangerc z Bleda sta naklonila za bedno dijaštvo vsoto 10.000 K, ki sta jo prejela v neki pravdi od nasprotne stranke. Njun zastopnik je pooblaščen to vsoto razdeliti.

— Valute dne 5. maja na zagrebški borzi: Dolarji (100) 13.400 K; carski rublji (100) 200 K; češkoslovaške krone (100) 238 kron; nemške marke (100) 278 K; rumunski lei (100) 265 K; švicarski franki (100) 3000 K.

Ljubljanske novice.

lj Umrla je danes ponoči gospa Neža Mihelc v starosti 50 let. Pogreb bo jutri popoldne iz hiše žalosti Vič-Glince 132 na ondotno pokopališče. Naj v miru počiva!

lj Kje je meja? se imenuje burka v enem dejanju, ki jo bo igral Ljudski oder v nedeljo dne 9. t. m. ob osmi uri zvečer. Poleg te igre bodo igrali tudi burko v enem dejanju: »Snubač« in komedijo v enem dejanju: »Kdor drugemu jamo koplje.« Vstopnice se dbe že jutri v prodaji.

lj Zabavni klub »Danice«. Jutri v petek ob pol 9. zvečer prireditev v Unionu. Veljajo stara vabila.

lj Narodna galerija pošilja te dni svojim članom prvo društveno poročilo o svojem delovanju v letih 1918—1919. Razen informativnega članka »Slov. upodabljalna umetnost« izpod večjega peresa dr. J. R., obsega odborovo poročilo. Iz tega posnemamo, da je »Narodna Galerija«

imela 30 ustanovnih in nekaj nad 100 rednih članov. Kupila je 25 slov. izvirnih umetnin in jih uvrstila v svojo javnosti nedavno odprto umetniško zbirko. Doslej ta važna institucija ni bila deležna nobene državne podpore. Navezana je, kot vse naše prosvetne ustanove, zgolj na idejni požrtvovalnosti našega naroda, ki ve ceniti resnična kulturna stremjenja. Zato se je to poročilo poslalo tudi mnogim nečlanom, da pristopijo v krog »Narodne Galerije« in pomagajo vsak po svojih močeh pri zgradbi te najmlajše naše prosvetne njave.

lj Vodeni med. Okrajni sodnik gospod Avsec obsodi v odsotnosti stranke gosp. Oroslava Dolenca na 300 kron denarne globe, oziroma na 30 dni zapor, ker je kakor izjava gospod sodnik v sodbi, prodal Rozi Fabčičevi 3 kg medu, kateri je pričel čez tri dni kipeti in je imel nad 50 odstotkov vode; vreti je začel med, ker ni imel potrebne konsistence.

lj Nekaj o kulantnosti Jadranske banke napram svojim nastavljencom! Prejeli smo: Tajništvo podružnice Jadranske banke v Ljubljani je dalo cirkulirati minuli mesec med nastavljenca imenovanega zavoda okrožnico, v kateri obvešča vse praktikanke, uradniške pripravnike itd., da je ravnateljstvo v svoji seji sklenilo povišati vsem zgoraj imenovanim njihove prejemke za 50 odstotkov — s pristavkom — »to pa le«, če bodo ti gospodje nad vse vestno in marljivo splojnjevali svoje uradne dolžnosti! Prišel je težko pričakovani prvi! — prinesel ap ni nikakih poviškov — ostalo je le pri obljubi. Ravnateljstvo je pa s tem pokazalo znova, kako zna biti kulantno, — da še več, razumeti je dalo s tem, da niti eden ne izpolnjuje svojih dolžnosti, da ni bil niti eden vreden obljubljenega 50 odstotnega poviška! Gospodje, če si mislite s tem pridobiti naklonjenost svojih uradnikov, ste se temeljito zmotili! In kako plača Jadranska banka, največji denarni zavod v Sloveniji? Dva meseca mora delati vsak praktikant brezplačno, po dveh mesecih se mu pripozna mesečni adjutum v znesku K 400, po zopetnem preteku šestih mesecev se imenuje za uradniškega pripravnika s skupnimi mesečnimi prejemki K 500, kateri dohodki se pa lahko zvišajo na K 600, če je seveda marljiv in vesten, kar se pa zelo redko prigodi! Če vpoštevamo dejstvo, da plača Ljubljanska kreditna banka, če tudi ni vodilna v Sloveniji, praktikantu takoj pri vstopu že K 700, vidimo kako umazano vlogo igra ravno ta največji zavod v honoriranju svojega osobja. Samo ob sebi je umevno, da se bodo našli takoj gotovi meščanski listi, katerih predala bodo polna opravičevanj, kateri bodo znali dokazati javnosti, da Uradniški pripravnik v Jadranski banki po šestih mesecih ni vreden, da si zasluži za en par slabih čevljev! S čim naj toraj živi provizorični nastavljenec? Mar li od obljub?

lj Izgubila se je denarnica z manjšo vsoto denarja. Notri je bil tudi majhen ključek in važen listek. Izgubilo se je v Škofji ulici do Cegnarjeve ulice. Kdor bi denarnico našel, naj bi isto oddal proti odškodnini v pisarni Jug. Strok. Zveze.

Razne novice.

r Nadomestilo za sladkor. Sladovi sirup (Malt sugar syrup) je najnovejša sladka snov, ki je prišla na trg v pravem trenutku, ko je pomanjkanje sladkorja največja. Specialisti kemičnega urada v oddelku za kmetijstvo v Ameriki, ki so preiskali mnogo nadomestil za sladkor, priporočajo ta sirup kakor nadomestilo za sladkor. Je slaček in razun tega ima jako prijeten okus, ki spominja na med, kar povečava njegovo vrednost kakor sladkorjevo nadomestilo. »Malt sugar« je bil znan kemikom že dolgo časa, ali njegova produkcija za trgovske namene se začela šele sedaj. Dve okoliščini sta dali povod k tej produkciji. Pomanjkanje sladkorja mu je odprlo širok trg in novi zakon o prohibiciji je dal na razpolago surovino in stroje, potrebne za njegovo izdelovanje. Malt sugar sirup se napravlja iz tistih zrn kakor pivo in se more izdelovati tudi z istih zrn kakor pivo ali pa iz koruze, krompirja ali sploh vsake rastline, ki vsebuje škrob (štriko). Ječmen, ki se je do zadnjega časa rabil za izdelovanje piva, more se rabiti sedaj za produkcijo tega novega sladkorja.

r Monte Carlo Vzhodnega morja. Morsko kopališče Zoppot v svobodni državi Gdansk holeha že več let na težki finančni stiski, ki se je zadnji čas tako shušala, da je mestni svet sklenil, dovoliti sportnemu mestnemu klubu zgradbo javne igralnice. Doslej so v klubu igrali tajno. Mesto si je pridržalo pravico nadzorovanja igralnice ter bo dobivalo 50% vseh dohodkov. Da je taka igralnica lep vir dohodkov, je videti iz dejstva, da je rečni klub dal mestu že 200.000 mark. Krogi, ki imajo pri igri svoj delež, nič ne dvomijo, da bo igralnica nesla lepe denarce svobodni državi Gdansk, koje pomeni tiči v tujem prometu. Da pa ne bo trpela morala mestnega prebivalstva, ne bodo smeli domačini v igralnico kakor jim je to tudi v Monaku prepovedano.

r Zrakoplovi in Afrikanci. Zrakoplov, ki leti po zraku, še vedno obrne nase pozornost skoro vsakega človeka v velikih mestih in po deželi. Kakšen utis mora šele napraviti ta človeški ptič na domačine afriške džungle! Lahko si predstavljamo njih strah in njih začudenje. Res, lahko si to predstavljamo, a v resnici je stvar popolnoma drugačna. Leo Walmsley, ki je dosti letal preko Afrike, pravi, da se letalec pogosto vprašuje, kakšen učinek ima aeroplan na prebivalce črnega kontinenta, človeške in druge. V tem oziru pravi on: — Jaz osebo sem bil zelo presenečen, ko sem videl, da so se domačini, z izjemo majhne ravednosti in pričetku, kmalu naveličali tega najnovejšega produkta civilizacije. Potem, ko smo letali čeli teden iz Mbuluni, naše prve postaje ob vzhodni Kilimandžari, sem videl, kako je neki aeroplan letel nad sprevedom 600 nosilcev in niti enemu teh se ni zdelo vredno ozreti se navzgor. Ti domačini so enostavno smatrali aeroplan za nadaljni vzgled blaznosti belih ljudi. Neštevilne množice divjih živali so še bolj brezbržne in to najbrž radi tega, ker jim nikdar ne pade v glavo, da bi se bale stvari, katere ne razumejo. V zaprtem avtomobilu je mogoče pripeljati se na razdaljo par jardov od črede gazel, ne da bi ena teh gazel kazala najmanjši znak strahu. Rinoceroze in slone je pa zelo lahko pognati v beg, če leti človek primerno nizko nad njimi in črede flamingov, žravov, štokrelj in drugih ptic-seliv kažejo veliko vznemirjenje in to brez dvoma radi tega, ker mislijo, da je zrakoplov nekak nova vrsta velikanskega orla. Na drugi strani pa niso bili videti orli in kragulji, ki so pogostoma leteli v veliki bližini stroja posebno vznemirjeni. Ko sem se ob neki priliki izogibal viharju, sem zapazil tri kragulje, ki so bili zaposleni z isto stvarjo. Skozi pol ure so se držali v razdalji 200 jardov od zrakoplova in v veliki meri sem se moral zahvaliti njim, da sem konečno prišel v čist zrak.

r Amerikanska ekspedicija proti Marsu v balonu. Klevelandški »Svet« je prinesel sočasno z angleškimi listi več člankov s podobami o ekspediciji z vodilnim balonom k planetu Marsu. Ta zanimiv poizkusni let bode dovršil v višavo 40.000 čevljev aviatik Stevens z astronomom Toddrom. Lev Stevens je sin češke matere in je vladni nadzornik za stavbo vodilnih balonov Washingtonu. Profesor Todd je kapaciteta med ameriškimi astronomi in je pripravil s pomočjo Marconija posebno baterijo svetlobnih in brzojavnih signalov, s katerimi misli v višini 40.000 čevljev nad zemljo opozoriti prebivalce Marsa, če žive na njem ljudje in če je res, da prihajajo zadnji čas z Marsa redni svetlobni »signali«, ki so nedavno prikazali. Ta ekspedicija, prav amerikanska, je kakor Vernejevi in Welsovi romani. No pa saj se je tudi Vernejev »Nautilus« uresničil (podmorski čolni) in njegov Robur Osvojevalec je z današnjo aviatiko vsaj dosežen, če še ne več.

Aprovizacija.

a Člani Vojne zveze, ki niso še prišli po sladkorne izkaznice, jih dobe na magistratu v soboto dne 8. maja, od 8. do 12. ure popoldne. Pozneje pridejo na vrsto železniški uslužbenici.

a Železniški uslužbenci dobijo sladkorne izkaznice na magistratu, in sicer iz I. do III. okraja dne 10. maja; iz IV. do VI. okraja dne 11. maja; iz VII. in VIII. okraja dne 12. maja; iz IX. in X. okraja dne 14. maja. — Prinesti pa morajo s seboj knjižico, na katero dobivajo pri železnici živila. Navesti morajo natančno ulico in hišno številko, in ako nimajo svojega lastnega stanovanja, tudi ime doične sranke, pri kateri stanujejo.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne: Vsled obolesti g. Rogoza se izpremeni operni in dramski repertoar v sledeče:

OPERA:
6. maja, četrtak »Rusalka«, abon. B.
7. maja, petek »Trovatore«, abon. E.
8. maja, sobota »Zongler«, abon. C.
9. maja, nedelja »Poljska kri«, izven.
10. maja, ponedeljek zaprto.

DRAMA:
6. maja, četrtak »Vsiljenka Saloma«, abonement A.
7. maja, petek »Vsiljenka Saloma«, abonement D.
8. maja, sobota »Sneg«, abon. B.
9. maja, nedelja popoldne »Trinajstica«, izven.
9. maja, nedelja zvečer »Vsiljenka Saloma«, izven.

Iz gledališke pisarne: Slavno občinstvo blagovoli vzeti na znanje, da se od 4. maja dalje vrše predstave v obeh gledališčih zopet ob 8. uri zvečer.

Ure žepne popravila nasproti glavne pošte F. Čuden S.n., urar v Ljubljani.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.